

Oslo, den 8de jan. 1941.
Bogstadveien 52.

herr statsråd Birger Meidell,

Oslo.

112300

Etter min samtale med statsråd Johannessen idag hadde jeg takket være Deres intruduksjon, en lengere konferanse med statsråd Sandberg for å finne ut hvilket stannpunkt han vil ta til finansieringen av de projekter som Fiskerikomiteen har opstukket.

Etter hvad jeg forstod mente statsråd Sandberg at det eneste riktige vilde være, at den norske stat selv utbygger det hele slik som komiteen har foreslått, hvis en har frykt for at det ellers vil bli gjort for "privat" tysk regning.

Jeg henviste til Fiskerikomiteens innstilling vedr. finansiering (de to sidste sider) og stort sett var han enig i hvad vi har fremholdt. Statsråd Sandberg vilde - såvidt jeg forsto ham - tenke nærmere over saken og komme tilbake hertil en av de første dager.

Statsråd Sandberg var enig med mig i, at skal tyske kapitalister gjennomføre planene, kan det kun skje på den måte, at tyskerne deponerer i en bank i Berlin, og med dette depositum som støtte må de søke om å få tillatelse til å disponere tilsvarende beløp i norske kroner. M.a.o. tyskerne vil komme til å få et rentefritt lån av den norske stat for å utvide sine interesser i Norge.

Statsråd Sandberg sa: "Det kan komme til å ta mange år forinnen vi kan komme til å få bruk for de Mark som tyskerne nu søker å benytte i Norge."

Gjennem clearing kan tyskerne - etter vor avtale med den tyske regjering - ikke få overført tysk kapital til investering i Norge, da der over clearing kun skal gå beløp avregnet for varer.

Det er min oppfatning at skal industriell virksomhet eller omlegging av vore fiskerier fremmes av tyske kapitalister, vil det komme til å hete, at Nasjonal Samling har solgt landet til Tysklands stor-kapital, og dette kan selvsagt komme til å

få uoverskuelige følger - ikke minst blandt fiskerne, som når de får øinene op for at de kun skal arbeide for tyske interesser, vil komme til å reagere voldsomt. Alle begrundelser vi har anført i komiteens innstilling vil da kun stå som talemåter - og jeg må si det rett ut: vi vil alle stå latterlige.

Etter min mening haster det derfor å få vist, at der ligger ærlig vilje tilstøde for å fremme fiskernes interesser ved hjelp av norsk støtte. Jeg kan godt forstå, at dette vanskelig kan gjøres helt ut nu, men noe må kunne gjøres straks.

Jeg har forstått Dr. Richert dithen, at han intet stannpunkt kan ta, forinnen Socialdepartementet og Handelsdepartementet blir enige om hvad der ønskes gjort.

Jeg tillater mig derfor å foreslå, at der på den for mig nevnte konference førstk. fredag med statsråd Johannessen søkes opnået enighet om følgende punkter, som etter min mening ikke skulde behøve å innhente uttalelser om fra Fiskarlag, Råfisklag, Fiskeridirektøren m.fl.

- 1) Organisasjonen av Norges Fiskarlag ordnes etter den enstemmige beslutning i komiteen og som er tiltrådt av formannen for Norges Fiskarlag.
- 2) Styret i Norges Fiskarlag innkaldes straks til en konference i Oslo.
- 3) Der opnevnes en organisasjonskomite slik som antydnet i skriveelse av igår. Denne organisasjonskomite får da å forhandle med styret for Norges Fiskarlag om hvorledes den nye yrkesorganisasjon skal settes ut i livet.
- 4) Der opprettes et eget Fiskeridepartement.
- 5) Havneanlegg m.m. i Vardø, Honningsvåg, Tromsø og Harstad påbegynnes allerede i vinter - etter de foreliggende ferdige planer utarbeidet av Havnedirektøren. Nærmere overslag herom vil direktør Larsen kunne gi, men jeg antar det ikke vil dreie sig om mer enn 10 millioner kroner. Før eller senere må disse anlegg bli bygget.

De øvrige spørsmål, som er nevnt i komiteens innstilling, f.ex. flytting av Fiskeridirektoratet fra Bergen til Oslo, opprettelse av Norges Fiskericentral, forandring av trålerloven m.fl. bør kunne utstå inntil Handelsdepartementet har fått innhentet uttalelser fra interesserte parter.

Som jeg fremholdt for statsråd Sandberg vil den kapital der nedlegges for utbygging av vor fiskerinæring være fuldt forsvarlig. Kan en derved høine prisen for råfisken med 10 øre pr. kilo, som etter sakkynndiges mening er lavt regnet, vil det si det samme som at bruttoavkastningen økes med over 20 millioner kroner pr. år.

Istedet for å få tusentals av fiskere på forsorgsbi-drag vil vi få en yrkesorganisasjon av medlemmer som er selvhjulpne og de vil bli regulere skattebetalere.

Hvert enkelt anlegg bør administreres som en egenenhet, f.ex. av folk utpekt av Norges Fiskarlag i samråd med 1 mann fra kommunen og en fra statens side.

Samtidig bør Arbeidsdepartementet fremme bygging av nye jernbanevogne med kjøle-fryserum.

Departementet for skibsfart bør ta op spørsmålet om bygging av hurtiggående skib med kjøle-fryserum på ca. 1500 tons DW. Etter hvad jeg forstår av interesserte skibsredere skal der være utsikt til å få materialer fra Tyskland for bygging av slike skibe.

UTBYGGING AV VORE VANNFALL:

Under mine konferencer med statsrådene Johannessen og Sandberg kom vi også inn på dette spørsmål. Skal tyske kapitalister overta dette arbeide - kan det kun skje ved hjelp av den norske seddelpresse - med rentefritt lån for tyskerne, og begge statsråder var enig med mig i, at da burde vi heller gjøre arbeidet selv.

Likeoverfor statsråd Johannessen pekte jeg på, at det må være helt galt å utbygge vore centrale vannfall (i det sydlige Norge) for produksjon av aluminium eller annen storindustriell virksomhet.

Hvorfor da ikke i første rekke benytte de vannfall vi har i Nord Norge, f.ex. statens vannfall syd for Mosjøen: Rösåga som skal kunne levere over 200.000 HK i utbygget stand.

Etter mit skjønn trenger vi den kraft vi har i syd Norge til småindustri og opvarmning i byerne samt til anden industri, som IKKE kan henlegges til isolerte steder.

Jeg tilrådet statsråd Sandberg å konferere med ingeniør Gregussen Vogter og prof. Olav Heggstad i Trondheim, da jeg mener ingen i Norge kan avgi bedre veiledning i denne sak, da de begge står ubundet til noen storkapitalistisk gruppe - hvad direktør S. Kloumann og dir. C. W. Eger m.fl. gjør. Statsråd Sandberg sa mig, at han hadde tenkt på å konferere med G.V, og at han nu vilde gjøre alvor av dette.

Principielt mener jeg at tyske interesser bør begrenses til å omfatte deltagelse i fabrikanleggene alene, og IKKE i kraftverkene. En tysk interesse i f.ex. fabrikanlegg for produksjon av aluminium er riktig, da fremtidig konkurrence jo kan tenkes å gjøre det vanskelig for en helt norsk industri.

Skal der være tysk kapital interessert i kraftverkene, mener jeg, denne bør begrenses til å omfatte verdien av det maskinelle utstyr, som ikke kan fremstilles i Norge.

Deres ærbødige

P. Harsem (s).

Professor Birger Meidell ble den 29. august 1949 forelagt foranstående skrivelse, og etter omhyggelig å ha gjennomgått denne, dikterte han nedenstående uttalelse til h.r.advokat Heuch Bugge:

"Der er all grunn til å gå ut fra at dette er et av de brev jeg har mottatt i sakens anledning. Der er intet i brevet som gir grunn til å tvile på at det ikke er sendt meg slik som det lyder.

Hvis det ikke her hadde dreiet seg om et rettsdokument, ville jeg - selv etter de forløpne 8 år - ha kunnet forsvare å si at jeg positivt husket å ha mottatt nettopp dette brev på angjeldende tidspunkt."

På grunn av gjeldende sagsreglement, kunne ikke herr Meidell på stedet gi fra seg noe av ham undertegnet dokument.

Oslo, 29.8.1949

